

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 18 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att den fördelning av kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården mellan staten och kommunerna om vilken det bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras så, att statens andel höjs från 27,01 % till 28,06 % av de kalkylerade kostnaderna. Härvid sjunker kommu-

nernas andel av kostnaderna på motsvarande sätt från 72,99 % till 71,94 %.

Propositionen hänför sig till tilläggsbudgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I 18 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) föreskrivs om bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna när det gäller social- och hälsovården. Sedan ingången av 2003 fördelas kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården mellan kommunerna och staten så, att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt lagen är 72,99 % och statens andel 27,01 %.

Höjningen av förvärvsinkomstavrdraget i beskattningen innebär att kommunernas skatteinkomster sjunker avsevärt från och med 2003. Enligt beräkningarna kommer skatteinkomsterna att sjunka med 113 miljoner euro 2003. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Jäätteenmäkis regering kommer kommunerna att få full kompensation för eventuella ändringar i deras skattebas.

Den ovan nämnda statsandelsprocenten på 27,01 % för driftskostnaderna inom kommu-

nernas social- och hälsovård är klart lägre än t.ex. den procentsats på 57 % som tillämpas inom statsandelssystemet för undervisnings- och kulturverksamheten. Trots att statsandelssystemen i grunden inte är helt jämförbara, har man i olika utredningar om statsandelssystemet fäst uppmärksamhet vid denna skillnad. I samband med de beräkningar som gjordes av statsandelssektionen inom delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning i mars 2003 utreddes senast möjligheterna att förenhetliga statsandelssystemen och att höja statsandelsprocenten för driftskostnaderna inom social- och hälsovården. Också förändringarna i åldersstrukturen och i synnerhet befolkningsökningen i de äldsta åldersgrupperna leder till ökade kostnaderna inom social- och hälsovården. Genom höjningen av statsandelsprocenten för driftskostnaderna kan stödet hänföras till kommunerna för varje invånare så, att skatteinkomstbortfallet kan ersättas på ett rättvist sätt. Enligt gjorda beräkningar kommer höjningen av statsandelsprocenten att innebära att stödet för varje kommuns del relativt väl

motsvarar minskningen i kommunernas skatteinkomster.

På ovan nämnda grunder föreslås att minskningen i kommunernas skatteinkomster skall kompenseras med en motsvarande höjning av statsandelen för kommunernas social- och hälsovård. Således föreslås att statsandelsprocenten för driftskostnaderna inom social- och hälsovården höjs från 27,01 % till 28,06 % från och med ingången av 2003.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Det föreslås att statsandelen för driftskostnaderna inom social- och hälsovården höjs med ca 113 miljoner euro 2003. Till storleken motsvarar detta det kalkylerade bortfall i kommunernas skatteinkomster som följer av höjningen av förvärvsinkomstavrdraget. Nettoverkningarna för invånarna i varje kommun blir små, i regel 1—2 euro per invånare.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Den baserar sig på regeringens ställningstagande i samband med beredningen av tilläggsbudgetpropositionen för 2003.

4. Samband med andra propositioner

Höjningen av statsandelsprocenten i enlighet med propositionen hör samman med regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 105 a § inkomstskattelagen och 2 § lagen om skatteskalorna. Om det i samband med behandlingen av den sistnämnda propositionen görs ändringar i den,

skall dessa ändringar beaktas också vid behandlingen av denna proposition.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

Om betalning av statsandel bestäms i 17 § lagen om statsandelar till kommunerna. Paragrafen tillämpas med stöd av 32 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården också på betalning av statsandel för social- och hälsovården. Statsandelarna betalas ministerievis till statsbidragstagaren från ingången av finansåret månatligen i lika stora poster senast den 11 varje månad.

Den förhöjda statsandelsprocent som föreslås skall tillämpas retroaktivt på den statsandel för social- och hälsovården som fastställs från och med ingången av 2003. Avsikten är att beslutet om statsandel för kommunernas social- och hälsovård 2003 justeras på ett sätt som motsvarar den höjda statsandelsprocenten. På denna grund fastställs också det nya beloppet av de månatliga betalningsposterna av statsandelen. Under de första månaderna år 2003 har statsandel betalats till kommunerna i månatliga poster enligt den tidigare statsandelsprocenten. Avsikten är att skillnaden mellan de månatliga poster som fastställs enligt de nya grunderna och de lägre månatliga poster som redan betalats skall betalas till kommunerna för perioden i fråga i samband med de månatliga poster som återstår 2003 efter det att lagen trätt i kraft så, att de månatliga posterna blir lika stora. Det föreslås att det bestäms särskilt om denna princip i ikraftträdelsebestämmelsen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om ändring av 18 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 18 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1187/2002, som följer:

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 71,94 procent och statens andel 28,06 procent. Om det enligt 3 § 2 punkten statsandelslagen har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den ned-satta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas på den statsandel som fastställs från och med ingången av 2003. Utan hinder av vad som bestäms i 17 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna och i 32 § 3 punkten i denna lag betalas skillnaden mellan de förhöjda månatliga posterna och de månatliga poster av statsandelen för 2003 som betalats redan före lagens ikraftträdande retroaktivt till kommunerna i lika stora poster i samband med de månatliga poster av statsandelen som återstår 2003 och som bestäms på grunder som anges i denna lag.

Helsingfors den 6 juni 2003

Republikens President**TARJA HALONEN**Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

Lag**om ändring av 18 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 18 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1187/2002, som följer:

Gällande lagen

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 72,99 procent och statens andel 27,01 procent. Om det enligt 3 § 2 punkten statsandelslagen har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den nedsatta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.

Föreslagen lydelse

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 71,94 procent och statens andel 28,06 procent. Om det enligt 3 § 2 punkten statsandelslagen har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den nedsatta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas på den statsandel som fastställs från och med ingången av 2003. Utan hinder av vad som bestäms i 17 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna och i 32 § 3 punkten i denna lag betalas skillnaden mellan de förhöjda månatliga posterna och de månatliga poster av statsandelen för 2003 som betalats redan före lagens ikraftträdande retroaktivt till kommunerna i lika stora poster i samband med de månatliga poster av statsandelen som återstår 2003 och som bestäms på grunder som anges i denna lag.
